

Ministeriet for Børn og Undervisning
Februar 2012

Høringsnotat

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)

I. Indledning

Lovforslaget blev den 9. december 2011 sendt i høring hos 36 myndigheder og organisationer m.v. og offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 36 hørte myndigheder og organisationer m.v. har 23 afgivet høringssvar inden fristens udløb den 5. januar 2012 kl. 12.00. Herudover har 4 organisationer uopfordret afgivet en udtalelse om lovforslaget inden høringsfristens udløb.

Der vedlægges en oversigt over de myndigheder og organisationer m.v., der har afgivet høringssvar, og de organisationer, der uopfordret har afgivet en udtalelse.

II. De væsentligste bemærkninger til lovforslaget

1. Generelle bemærkninger

Der er almindelig tilslutning til en mere inkluderende folkeskole. Mange organisationer, herunder Danmarks Lærerforening, Danske Handicaporganisationer og DI giver dog udtryk for, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen ikke bør blive til en spareøvelse. Mange organisationer, herunder Børnerådet, Danmarks Lærerforening, Danske Handicaporganisationer og DI peger også på, at det må sikres, at alle elever får et undervisningstilbud, der såvel fagligt som socialt kan tilgodese deres behov. Børnerådet og Danske Skoleelever gør opmærksom på, at der i forbindelse med en mere inkluderende folkeskole også må tages hensyn til de andre børn i klassen.

Efterskoleforeningen, Foreningen af Frie Fagskoler og Frie Skolers Lærerforening gør af tilskudsmæssige grunde indsigelse mod, at det fremgår af lovbemærkningerne, at der parallelitet mellem specialundervisningsbegrebet i folkeskolen og specialundervisningsbegrebet på de frie skoler.

2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

a) Børn der har behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt
KL og Skolelederforeningen finder, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen er hensigtsmæssig, således at støtten til børn, der har behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt, skal gives inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Skolelederforeningen peger på, at der venter den enkelte skole et stort arbejde med at gøre rummeligheden større. Det kan kun ske gennem et tæt og konstruktivt samarbejde mellem pædagogisk-psykologisk rådgivning forældre, lærere og skoleledelsen.

Danske Handicaporganisationer finder, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen sandsynligvis vil føre til en afprofessionalisering af området. Danske Handicaporganisationer henviser til, at det efter forslaget kun er skolelederen, der kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet. Danske Handicaporganisationer foreslår derfor, at forældre til børn, der har behov for støtte, fortsat bør kunne anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn.

ABA-foreningen, Børnerådet, Danmarks Lærerforening, Landsforeningen Autisme, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Skole og Forældre og Socialpædagogernes Landsforbund foreslår også, at forældre til børn med behov for støtte bør kunne anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Dansk Psykolog Forening finder det problematisk, at den pædagogisk-psykologiske vurdering alene er knyttet til specialundervisning. Foreningen gør opmærksom på, at pædagogisk-psykologisk rådgivning har en række andre opgaver i kommunerne. En afgørende forudsætning for et godt inklusionsarbejde er, at skolerne kan trække på pædagogisk-psykologisk rådgivnings faglige specialviden om fx elever med opmærksomhedsforstyrrelser, socialkognitive problemer, angst eller faglige indlæringsproblemer. Dansk Psykolog Forening foreslår, at skolelederen ved en lovbestemmelse skal forpligtes til at inddrage pædagogisk-psykologisk rådgivning i fornødent omfang i forbindelse med inklusionsarbejdet over for en enkelt elev eller en gruppe af elever.

ABA-foreningen og Landsforeningen Autisme foreslår, at afgrænsningen for, hvad der er specialundervisning, bør nedsættes for børn med en diagnose med generelle indlærings- og adfærdsvanskeligheder, fx diagnoserne autisme, Aspergers Syndrom, ADHD og dyslexi. Disse børn kan kun hjælpes ved en individualiseret og specialiseret indsats. Afskaffelsen af specialundervisningen vil få store konsekvenser for disse børn.

Danske Skoleelever er bange for, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen vil gå ud over de elever, der ikke har behov for støtte. Danske Skoleelever foreslår derfor, at eleverne bør opdeles efter niveau i en række timer, således at alle elever på alle niveauer kan få en undervisning, der stimulerer dem fagligt.

Skolelederforeningen peger på, at undervisningstimer ofte bruges om lektioner a 45 minutter. Foreningen foreslår derfor, at det tydeliggøres i loven, at 9 undervisningstimer a 60 minutter svarer til 12 lektioner a 45 minutter. Klagenævnet for vidtgående specialundervisning ønsker også en tydeliggørelse.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Ministeriet er enig i, at det også fremover i en række tilfælde vil være relevant at foretage en pædagogisk-psykologisk vurdering af børn, der har brug for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt for at kunne tilrettelægge et fyldestgørende undervisningstilbud. Det fremgår derfor af lovbemærkningerne, at skolens leder kan vurdere, at der er behov for en pædagogisk-psykologisk vurdering af nogle af de børn, der har brug for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt. Det vil derfor komme til at fremgå af specialundervisningsbekendtgørelsen, at skolens leder efter samråd med forældrene kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet.

Skolens leder vil således efter samråd med forældrene kunne anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet, hvis skolens leder finder, at der er behov herfor.

Hvis forældre til børn, der har behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentlig, finder, at der er behov for en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet, kan de anmode skolens leder om at henvise barnet til pædagogisk-psykologisk rådgivning. Skolelederen skal herefter foretage en vurdering

af, om der er et fagligt grundlag for at henvise barnet til pædagogisk-psykologisk rådgivning. Det vil komme til at fremgå af specialundervisningsbekendtgørelsen.

For så vidt angår børn, som forældrene ønsker henvist til specialklasse eller specialskole, kan forældrene efter de gældende regler anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn. Det samme gælder, hvis forældrene finder, at barnets undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Det er ikke hensigten at ændre disse regler i specialundervisningsbekendtgørelsen.

Ministeriet er enig med Dansk Psykolog Forening i, at en afgørende forudsætning for et godt inklusionsarbejde er, at skolerne kan trække på pædagogisk-psykologisk rådgivnings faglige specialviden.

Det fremgår af folkeskoleloven, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for folkeskolen. Det er derfor overladt til kommunalbestyrelsen at bestemme, hvilke arbejdsopgaver der ud over de lovbestemte arbejdsopgaver skal varetages af pædagogisk-psykologisk rådgivning. Det skal i den forbindelse bemærkes, at pædagogisk-psykologisk rådgivning er organiseret meget forskelligt i kommunerne, ligesom pædagogisk-psykologiske arbejdsopgaver er forskellige fra kommune til kommune.

Ministeriet finder ikke, at der er behov for en bestemmelse om, at skolelederen skal forpligtes til at inddrage pædagogisk-psykologisk rådgivning ved fastsættelsen af støtten til børn med behov for mindre end 9 undervisningstimer ugentlig.

Det fremgår af rapporten »Specialundervisning i folkeskolen - veje til en bedre organisering og styring« fra juni 2010, at mange skoleledere oplever, at ventetiden på en pædagogisk-psykologisk vurdering er for lang. Der er desuden et udbredt ønske blandt skoleledere om, at pædagogisk-psykologisk rådgivning i højere grad end i dag er synlige og tilstede på skolerne.

På den baggrund blev det foreslået i rapporten, at kommunerne overvejer forskellige organisationsformer for pædagogisk-psykologisk rådgivning, herunder især at pædagogisk-psykologisk rådgivning organiseres ud fra, hvad skolelederne efterspørger – dvs. at gøre pædagogisk-psykologisk rådgivning mere efterspørgselsstyret.

Som en opfølgning på rapportens anbefalinger blev det i aftalen om kommunernes økonomi for 2011 aftalt, at kommunerne for at realisere målsætningen om inklusion blandt andet vil gøre pædagogisk-psykologisk rådgivning mere efterspørgselsstyret.

Efter de gældende regler modtager børn, der har behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt, undervisning i den almindelige klasse, men får støtte i nogle timer eller modtager særligt tilrettelagt undervisning i et eller flere fag. Det gælder også for børn med diagnoser.

Efter lovforslaget skal disse børn med særlige behov primært have støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning. Det vil fortsat være kommunernes ansvar at give disse børn et fyldestgørende undervisningstilbud i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf. For at understøtte disse børns udvikling og læring kan der anvendes undervisningsdifferentiering, holddannelse og supplerende undervisning og anden særligt tilrettelagt undervisning. Der kan også efter lokal afgørelse anvendes tolærerordninger og undervisningsassistenter, som både kan hjælpe det enkelte barn og klassen som helhed. Børnene kan også i samme omfang som hidtil tilbydes relevante hjælpemidler fx it-rygsække.

Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at indføre særlige bestemmelser for børn med diagnoser, således at disse børn skulle modtage specialundervisning, selv om deres behov for støtte er mindre end 9 undervisningstimer ugentligt.

Det er afgørende for en god inklusion af børn, at barnet har udbytte af undervisningen og deltager aktivt i det sociale fællesskab i den almindelige klasse. Der bør derfor også indgå i inklusionsarbejdet, som Danske Skoleelever peger på, hvordan barnet indgår i klassens fællesskab. Ministeriet finder ikke grundlag for at indføre særlige regler om niveaudeling af børn, som foreslået af Danske Skoleelever. Efter de gældende regler kan der anvendes undervisningsdifferentiering og holddannelse, således at undervisningen rummer udfordringer for alle børn.

Danske Handicaporganisationer er bekymret for, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen sandsynligvis vil føre til en aprofessionalisering af området.

Ministeriet er enig i, at den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen ikke bør føre til, at børn med fx mindre almindelige funktionsnedsættelser får et ringere undervisningstilbud. Det fremgår således af lovforslagets bemærkninger, at kommunalbestyrelsen fortsat vil være forpligtet til at sikre kommunens børn og unge et fyldestgørende undervisningstilbud med de nødvendige støtteforanstaltninger, hvad enten støttebehovet falder inden for den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen, eller behovet for støtte er mindre. Herudover vil der blive oprettet et nyt, nationalt ressourcecenter for inklusion, som vil sikre ny og relevant viden til skolerne om undervisningen af børn med særlige behov. Desuden har kommunerne mulighed for at indhente rådgivning og bistand til udredning af barnet fra Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

Ministeriet er enig med Skolelederforeningen i, at undervisningstimer i folkeskolen både anvendes om timer a 60 minutter og timer a 45 minutter (lektioner). Da folkeskoleloven siden 2003 kun anvender undervisningstimer i betydningen timer a 60 minutter, finder ministeriet ikke grundlag for at indsætte ordet "lektioner".

b) Den supplerende undervisning og anden særlig tilrettelagt undervisning i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6

Danmarks Lærerforening peger på, at den supplerende undervisning og anden særlig tilrettelagt undervisning efter folkeskolelovens § 5, stk. 6, kun kan gives midlertidigt. Efter lærerforeningens opfattelse kan der være behov for, at den supplerende undervisning m.v. gives i længere tid. Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark er enig heri.

Danmarks Lærerforening foreslår desuden, at det præciseres, hvilken supplerende undervisning og anden særlig tilrettelagt undervisning det forventes, at den enkelte skole skal kunne tilbyde til eleverne. Lærerforeningen foreslår desuden, at skolelederens afgørelse om supplerende undervisning m.v. afgives skriftligt med en redegørelse for, hvad der ligger til grund for afgørelsen. Økonomiske betragtninger må ikke være afgørende for afgørelsen.

ABA-foreningen og Landsforeningen Autisme peger på, at børn med autismspektrumforstyrrelser og ADHD ikke kan klare sig med midlertidig faglig støtte i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6. Det vil i langt de fleste tilfælde være tale om et varigt behov.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Ministeriet er enig i, at der kan være behov for, at supplerende undervisning og anden særligt tilrettelagt undervisning kan gives i længere tid. Det vil derfor ved en ændring af folkeskolelovens § 5, stk. 6, 2.

pkt., komme til at fremgå af lovforslaget, at den supplerende undervisning m.v. ikke kun kan gives midlertidigt.

Efter de gældende regler tilbyder skolelederen den supplerende undervisning m.v. efter folkeskolens § 5, stk. 6, 2. pkt., efter en skønmæssig vurdering ud fra skolens kendskab til det pågældende barns behov. Det bør også indgå i skolelederens overvejelser, om der er andre muligheder, fx undervisningsdifferentiering, holddannelse, tolærerordninger m.v., for at understøtte disse børns læring og faglige udbytte af undervisningen.

Den supplerende undervisning i et eller flere fag eller anden faglig støtte i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6, er et tilbud til eleven. Ud over, at forældrene skal inddrages i skolelederens afgørelse om at tilbyde supplerende undervisning, skal eleven også inddrages. Det følger af folkeskolelovens § 2, stk. 3, hvoraf det fremgår, at elever og forældre samarbejder med skolen om at leve op til folkeskolens formål. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til lovforslaget.

Efter ministeriets opfattelse vil det være uhensigtsmæssigt, hvis den supplerende undervisning m.v. skulle sættes ind i faste rammer, herunder faste økonomiske rammer. Det vil ifølge lovforslaget fortsat være kommunernes ansvar at give disse børn et fyldestgørende undervisningstilbud i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf, men det er hensigten, at støtten skal kunne tilrettelægges fleksibelt.

Ministeriet er enig i, at det vil være hensigtsmæssigt, at forældre til børn, der får supplerende undervisning har mulighed for at få en skriftlig begrundelse, når skolelederen træffer sin afgørelse.

Det fremgår af forvaltningslovens § 23, stk. 1, at den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende medhold. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

Efter forvaltningslovens § 24, stk. 1, skal en begrundelse for en afgørelse indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Efter de gældende regler i forvaltningsloven kan forældrene således forlange en skriftlig begrundelse for skolelederens afgørelse om supplerende undervisning m.v. til deres barn. Skolelederen skal i fornødent omfang orientere forældrene om muligheden for at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen om supplerende undervisning efter reglerne i forvaltningslovens § 7, stk. 1. Dette vil komme til at fremgå af lovforslagets bemærkninger.

c) Ændring af den foreslåede § 3 a om støtte til børn

Danmarks Lærereforening foreslår, at den foreslåede § 3 a ændres således, at ordene ”tilbydes der supplerende undervisning eller anden særlig tilrettelagt undervisning i henhold til § 5, stk. 6, ...” ændres til: ”skal der tilbydes supplerende undervisning eller anden særlig tilrettelagt undervisning i henhold til § 5, stk. 6, ...”.

Dansk Center for Undervisningsmiljø foreslår, at det kommer til at fremgå af lovforslagets § 3 a, at foranstaltninger skal sikre et optimeret og godt undervisningsmiljø særligt med fokus på betydningen af de fysiske og æstetiske rammer samt gode psykiske relationer i et trygt og inkluderende fællesskab.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Ministeriet er enig i, at det bør fremgå, at skolelederen skal tilbyde supplerende undervisning mv., når barnet har behov for det for at få udbytte af skolegangen. Ministeriet vil derfor indsætte ordet "skal" i § 3 a i lovforslaget, som foreslået af Danmarks Lærereforening.

Det er hensigten med den foreslåede bestemmelse i § 3 a at fastsætte bestemmelser om, hvad der skal tilbydes et barn, der har behov for støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse. Det har imidlertid ikke været hensigten, at der samtidig skulle fastsættes regler om et optimeret og godt undervisningsmiljø.

Disse regler fremgår af lov nr. 166 af 14. marts 2001 om elevers og studerendes undervisningsmiljø. Det fremgår således af lovens § 1, stk. 1, at elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Undervisningsmiljøet på skoler og uddannelsesinstitutioner (uddannelsessteder) skal fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø.

Ministeriet skal i denne forbindelse bemærke, at det er afgørende for en god inklusion af børn, at barnet har udbytte af den almindelige undervisning med nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer og deltager aktivt i det sociale fællesskab i den almindelige klasse.

d) Folkeskoleloven § 12, stk. 2, om henvisning til specialundervisning

Danske Skoleelever ønsker folkeskolelovens § 12, stk. 2, opretholdt i sit hidtidige omfang. Danske Skoleelever har henvist til, at elever forsat bør have en grad af indflydelse ved henvisning til specialundervisning. Dansk Psykolog Forening ønsker også bestemmelsen opretholdt.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 12, stk. 2, har følgende ordlyd:

"Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning dog undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed."

Som det fremgår af lovforslaget foreslås det, at anden og tredje sætning udgår, da disse bestemmelser alene vedrører henvisning af elever til specialundervisning i enkelte fag. Specialundervisning i enkelte fag kan efter lovforslaget ikke gives som specialundervisning, men skal gives som supplerende undervisning eller anden særlig tilrettelagt undervisning efter folkeskolelovens § 5, stk. 6. Den første sætning vil efter lovforslaget blive opretholdt, således at henvisningen til specialundervisning skal ske efter indhentet pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

e) Klageadgang

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark foreslår, at det igen bliver muligt at indbringe skolelederens afgørelser om støtte for kommunalbestyrelsen. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det bliver muligt at indbringe skolelederens afgørelse for en anden myndighed.

Skole og Forældre gør opmærksom på, at afgørelsen om støtte til elever med behov for mindre end 9 undervisningstimer ugentlig træffes af skolelederen, der oftest ikke har nogen specialpædagogisk erfaring. Forældrene har intet krav på at blive hørt. Skole og Forældre foreslår derfor, at skolebestyrelsen

skal forpligtes til at udarbejde en inklusionspolitik, der skal sikre, at alle elever får et undervisningstilbud, som svarer til deres behov. Skole og Forældre foreslår desuden, at de kommunale kvalitetsrapporter skal rumme en redegørelse for, hvordan kommunen og skolerne griber inklusionsopgaven an.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Det er ikke hensigten med lovforslaget at ændre mulighederne for at indbringe skolelederens afgørelse for kommunalbestyrelsen. Det fremgår af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 45, stk. 2, at skolelederen træffer alle konkrete beslutninger vedrørende skolens elever. Skolelederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever inden for de mål og rammer og principper, som kommunalbestyrelsen og skolebestyrelsen har fastsat, kan ikke behandles af kommunalbestyrelsen.

Dette betyder, at skolelederens konkrete afgørelser om fx supplerende undervisning til en bestemt elev, ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Der er kun mulighed for at indbringe skolelederens afgørelse om støtte i den overvejende del af undervisningstiden og henvisning m.v. til en specialklasse på skolen for Klagævnet for vidtgående specialundervisning.

Folkeskolens almindelige ordning er således, at skolelederens afgørelser, fx afgørelser om supplerende støtte og disciplinære foranstaltninger, ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen.

For at tydeliggøre skolebestyrelsens muligheder for at fastsætte en inklusionspolitik vil det komme til at fremgå af vejledningen til specialundervisningsbekendtgørelsen, at skolebestyrelserne har mulighed herfor i henhold til de gældende regler i folkeskolelovens § 44.

Det vil endvidere komme til at fremgå af vejledningen til specialundervisningsbekendtgørelsen, at skolebestyrelserne kan fastsætte en inklusionspolitik i henhold til de gældende regler i folkeskolelovens § 44.

Efter de gældende bestemmelser i folkeskolelovens § 44, stk. 1, nr. 1-3, fastsætter skolebestyrelsen principper for skolens virksomhed, herunder om elevernes timetal på hvert klassetrin, skoledagens længde, udbud af valgfag, specialundervisning på skolen og elevernes placering i klasser. Desuden fastsætter skolebestyrelsen principper for samarbejdet mellem skole og hjem og underretningen af hjemmene om elevernes udbytte af undervisningen.

Det er således inden for de nævnte rammer muligt for skolebestyrelserne at fastsætte en inklusionspolitik. Ministeriet finder ikke grundlag for at ændre bestemmelsen, således at det bliver en pligt for skolebestyrelserne at fastsætte en inklusionspolitik.

Bestemmelserne om kvalitetsrapporter fremgår af folkeskolelovens 40 a, og bekendtgørelse nr. 162 af 22. februar 2007 om anvendelse af kvalitetsrapporter og handlingsplaner i kommunalbestyrelsens arbejde med evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen.

Det fremgår af § 5, stk. 1 og 2, i bekendtgørelsen, at kvalitetsrapporten skal omfatte en sammenfattende helhedsvurdering af det faglige niveau på hver af kommunens folkeskoler og for det samlede skolevæsen med angivelse af styrker og områder, hvor der er behov for forbedringer. Der skal indgå en særskilt vurdering af eventuelt særlige kommunalt besluttede indsatsområder, den specialpædagogiske bistand og undervisningen i dansk som andetsprog.

Efter de gældende regler skal kvalitetsrapporten altid omfatte en helhedsvurdering af det faglige niveau på skolerne, herunder inklusionsindsatsen. Det er også muligt efter de gældende regler, at der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse særligt fokuseres på inklusionsindsatsen. Ministeriet finder ikke grundlag for at ændre reglerne om kvalitetsrapporter.

Det vil blive tydeliggjort vejledningen til specialundervisningsbekendtgørelsen, at der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse kan fokuseres på inklusionsindsatsen i kvalitetsrapporten.

f) De økonomiske konsekvenser af lovforslaget

Danske Handicaporganisationer peger på, at inklusionen skal ske gennem investering ikke ved besparelser. Danske Skoleelever finder, at staten bør etablere en lånepulje for kommunerne til at gennemføre inklusionen på forsvarlig vis.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Det vil blive tydeliggjort i de økonomiske bemærkninger til lovforslaget, at kommunerne blandt andet forventes at prioritere frigivne ressourcer fra specialundervisningsområdet til øget inklusion i folkeskolen samt til en generel styrkelse af den almindelige undervisning, for at skabe pædagogiske miljøer, hvor flere børn deltager i klassefællesskabet og styrkes fagligt. Med henblik på at følge op på og dokumentere omstillingen vil staten i samarbejde med kommunerne udvikle en relevant dokumentationsmetode, der ikke påfører kommunerne yderligere dokumentationskrav, samt formulere konkrete målsætninger for området.

Det fremgår af folkeskolelovens § 2, stk. 1, og § 49, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for folkeskolen, samt at alle udgifter til folkeskolens undervisning påhviler kommunerne. Efter folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 1, fastlægger kommunalbestyrelsen mål og ramme for skolernes virksomhed, herunder bevillingerne til skolevæsenet og de økonomiske rammer for de enkelte skoler.

Det er således op til den enkelte kommunalbestyrelse at fastlægge bevillingerne til skolevæsenet.

Ministeriet er enig i, at det vil understøtte omstillingen til en mere inkluderende folkeskole, hvis den enkelte kommune investerer heri f.eks. ved at afsætte penge til kompetenceudvikling. Danske Skoleelevers forslag om en lånepulje til at gennemføre inklusionen på forsvarlig vis, ligger imidlertid uden for lovforslagets rammer.

g) Evaluering af inklusionen i kommunerne

Danske Handicaporganisationer foreslår, at regeringen i samarbejde med kommunerne følger udviklingen på inklusionsområdet ved at gennemføre en evaluering af inklusionen. Danske Handicaporganisationer foreslår, at undersøgelsen "Uddannelsesresultater og mønstre for børn og unge med handicap" fra 2009 gentages. Skole og Forældre foreslår også en evaluering.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Som det fremgår af de økonomiske bemærkninger til lovforslaget, forventes kommunerne blandt andet at prioritere frigivne ressourcer fra specialundervisningsområdet til øget inklusion i folkeskolen samt til en generel styrkelse af almenundervisningen. Med henblik på at følge op på og dokumentere omstillingen vil staten i samarbejde med kommunerne udvikle en relevant dokumentationsmetode, der ikke påfører kommunerne yderligere dokumentationskrav, samt formulere konkrete målsætninger for området.

Der vil i denne opfølgning på omstillingen også kunne indgå uddannelsesresultater for de inkluderede børn. Den nærmere udmøntning drøftes med KL.

En eventuel gentagelse af undersøgelsen "Uddannelsesresultater og mønstre for børn og unge med handicap" fra 2009 vil indgå i ministeriets overvejelser i forbindelse med prioriteringen af ministeriets forsøgs- og udviklingsmidler.

h) Særlige undervisningsmidler til børn med behov for støtte

Danske Handicaporganisationer peger på, at kommunerne efter folkeskolelovens § 19, stk. 1, skal stille de nødvendige hjælpemidler vederlagsfrit til rådighed for eleverne i skoletiden. Kommunerne er derimod ikke forpligtet til at stille hjælpemidler til rådighed i fritiden. Danske Handicaporganisationer finder dette urimeligt og foreslår det ændret.

ABA-foreningen finder, at lovforslaget fratager børn med behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentlig muligheden for at få særlige undervisningsmidler.

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark foreslår, at tildeling af kompenserende hjælpemidler til børn med særlige behov, fx it-udstyr, skal tildeles centralt i kommunen. Det skal desuden sikres, at den enkelte skole råder over den nødvendige pædagogiske og tekniske kunnen. Desuden skal børnene have mulighed for at bruge det kompenserende hjælpemiddel i hjemmet.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Ministeriet er enig i at det er afgørende, at børn med funktionsnedsættelse har de nødvendige tekniske hjælpemidler. Efter folkeskolelovens § 19, stk. 1, 1. pkt., skal de nødvendige undervisningsmidler stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Denne bestemmelse omfatter også særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler, der er nødvendige i forbindelse med undervisningen af eleven.

Hvis de særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler er nødvendige til elevens forberedelse af undervisningen i hjemmet, kan de særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler hjemtages. Det er normalt skolens leder, der træffer afgørelse om, hvorvidt dette er tilfælde. Lovforslaget ændrer ikke ved disse retningslinjer, der gælder for alle elever i folkeskolen, herunder specialundervisningselever.

Efter folkeskolelovens § 3, stk. 4, kan folkeskolen tilbyde eleverne undervisning i deres fritid. Instrumenter og udstyr, som anvendes ved denne undervisning, og som hjemtages af eleverne til eget brug, skal ikke stilles vederlagsfrit til rådighed, jf. folkeskolelovens § 19, stk. 1, 2. pkt. Det er ikke med lovforslaget hensigten at ændre denne bestemmelse.

i) Øvrige forslag

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund peger på, at inklusionen lettere vil kunne gennemføres, hvis skolelederne fik større frihed til at anvende pædagoger.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der foretages en ligestillingsvurdering af specialundervisningsområdet med henblik på at belyse, hvordan de foreslåede bestemmelser påvirker henholdsvis drenge og pigers lige adgang til inkluderende undervisning i folkeskolen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der foretages en undersøgelse af, hvorvidt børn med anden etnisk baggrund end dansk vil blive ringere stillet som følge af en gennemførelse af lovforslaget.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Efter folkeskolelovens § 28 varetages undervisningen i 1.-10. klasse af lærere, der har gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen. Der er dog mulighed for, at undervisningen i forbindelse med samordning af undervisningen i børnehaveklasse og 1.-2. klassetrin også kan varetages af pædagoger, jf. folke-

skolelovens § 30. Det falder uden for lovforslagets rammer at ændre de gældende kvalifikationskrav for undervisningen i 1.-10. klasse.

Ministeriet skal bemærke, at de foreslåede bestemmelser i lovforslaget om henholdsvis specialundervisning og støtte til børn, der har brug for støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, alene omhandler børn med behov for støtte. Barnets køn og etniske baggrund er uden betydning for tildeling af støtten.

Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at foretage en ligestillingsvurdering af specialundervisningsområdet. Ministeriet finder heller ikke grundlag for at foretage en undersøgelse, om børn med anden etnisk baggrund end dansk stilles ringere som følge af lovforslagets gennemførelse.

3. Bemærkninger om de frie skoler og frie kostskoler

a) Definition af specialundervisningsbegrebet

Efterskoleforeningen, Foreningen af Frie Fagskoler og Frie Skolers Lærerforening gør af tilskudsmæssige grunde indsigelse mod, at det fremgår af lovbemærkningerne, at der er parallelitet mellem specialundervisningsbegrebet i folkeskolen og specialundervisningsbegrebet for de frie skoler. Efterskoleforeningen og Foreningen af Frie Fagskoler ønsker bemærkningerne om paralleliteten strøget af lovbemærkningerne og området underlagt en nærmere analyse.

Dansk Friskoleforening og Frie Skolers Lærerforening finder, at forslaget om, at specialundervisning alene omfatter et behov på mere end 9 undervisningstimer ugentligt vanskeliggør inkluderende specialundervisning, såfremt skolerne som følge heraf mister tilskud.

Efterskoleforeningen, Foreningen af Frie Fagskoler og Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark finder, at forslaget om, at specialundervisningsbegrebet på frie kostskoler følger folkeskolens specialundervisningsbegreb, så det fremover alene omfatter et behov for mere end 9 undervisningstimer ugentligt, vil have alvorlige økonomiske konsekvenser for frie kostskoler, specielt for skoler med et samlet særligt undervisningstilbud. Foreningerne frygter, at disse skoler efter forslaget ikke kan opretholde deres undervisningstilbud, såfremt der ikke kan søges om tilskud for elever med mindre behov end 9 timer for specialundervisning.

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark finder det uheldigt, at frie skoler med ordblinde elever efter forslaget ikke fremover kan søge om tilskud til hjælpemidler, fx it-rygsække, og ønsker denne mulighed bevaret.

Danmarks Privatskoleforening peger på behov for fleksibilitet for den enkelte skole til at tilrettelægge undervisningen for elever med særlige behov.

Lilleskolerne tilslutter sig høringsvarene fra Dansk Friskoleforening, Efterskoleforeningen og Danmarks Privatskoleforening.

b) Lovforslagets ikrafttræden

Dansk Friskoleforening finder ikrafttrædelsesbestemmelsen uklar og påpeger, at de frie grundskoler skal søge om specialundervisningstilskud i ministeriet senest den 1. februar, samt at det i lovforslagets § 2 foreslås, at folkeskoleelever visiteret frem til 31. marts 2012 bevarer den specialpædagogiske bistand i skoleåret 2012/13.

Dansk Friskoleforening ønsker en lignende ordning for frie skoler, hvilket vil indebære, at de hidtidige regler videreføres i skoleåret 2012/13. Dansk Friskoleforening henviser til, at foreningen er stillet i udsigt, at omlægningen på de frie grundskolers område vil indgå i et udvalgsarbejde, hvor skoleforeningerne vil blive inddraget.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Ministeriet er indstillet på at bevare de nuværende tilskudsmodeller for specialundervisning m.v. for de frie skoleformer uændret i det kommende skoleår. Samtidig igangsættes et udredningsarbejde i samarbejde med blandt andet skoleforeningerne med henblik på en omlægning af tilskudssystemet for specialundervisning for frie grundskoler, efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler.

Der er dog ikke er lagt op til at afskære støtten til it-rygsække, og der heller ikke er lagt op til, at der samlet skal gives mindre støtte til specialundervisning i de frie skoler.

Der vil derfor blive indsat i lovforslaget som § 2 og § 3, at den nye afgrænsning af specialundervisningen først får virkning på det frie skoleområde fra skoleåret 2013-14. Skolerne vil derfor kunne ansøge om og modtage tilskud til specialundervisning m.v. efter de i dag gældende regler. De i høringseksemplaret af lovudkastet anførte lovbemærkninger om de frie skoler udgår.